

การศึกษาการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของประชาชนในเขตพื้นที่
เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา

A Study of the Perceived Effectiveness of the State Welfare Card Policy
among Citizens in Yala Municipality, Yala Province

ขวัญทิพย์ แวสง่า Khwantip Waeosanga¹

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ Bussabong Chaijaroenwatana²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในการ
แก้ไขปัญหาความยากจน และทดสอบความแตกต่างการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่ง
รัฐเปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กลุ่มตัวอย่าง
คือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลา จำนวน 376 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ด้าน
คือ การรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมิติมุมมองส่วนบุคคล และการรับรู้ประสิทธิผล
ของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมิติมุมมองทางสังคม สถิติที่ใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วย
วิธีของ Scheffe และทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้
ประสิทธิผลของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ
อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ พบว่า เพศที่ต่างกัน ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผล
ของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐแตกต่างกัน อายุที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตร
สวัสดิการแห่งรัฐ มิติมุมมองส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันในมิติมุมมองทางสังคม อาชีพที่
ต่างกัน รายได้ที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไม่แตกต่างกัน รัฐบาลและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรทบทวนวิธีการดำเนินนโยบายใหม่ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ประชาชน
คำสำคัญ : บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ประสิทธิผล การรับรู้

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail : Bandaihor_mp.kt@hotmail.co.th

² รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: bussabong.c@gmail.com

Abstract

The objectives of the study were to explore the efficiency awareness of the citizens in Yala municipality in Yala province toward the state welfare card policy and to compare and contrast the efficiency awareness of the citizens based on the personal fundamental factors including gender, age, educational background, occupation, and income. Data from 376 samples who reside in Yala municipality were gathered in the form of a questionnaire survey which divided into two parts, the efficiency awareness toward the state welfare card policy on the individual dimension and the efficiency awareness toward the state welfare card policy on the social dimension. The statistics which were applied in the analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation, t-test with One-Way ANOVA, Scheffe's pairwise comparison, and hypothesis testing of a statistically significant level at 0.05. They reflected a moderate level on the efficiency awareness toward the state welfare card policy. After the comparison of the different efficiency awareness toward the policy based on the differences of gender, age, educational background, occupation, and income, found that the differences of gender and educational background reflected a different awareness. On the other hand, the difference of age showed no difference in individual dimension but a social dimension difference even the difference between occupation and income also showed no difference. The government and the associate organizations need to rethinking implementation of this policy for the highest efficiency for the citizens.

Keyword : State Welfare Card, Effectiveness, Perceived

บทนำ

ปัญหาความเหลื่อมล้ำ เป็นปัญหาที่ทุกรัฐบาลต่างให้ความสำคัญ และเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไข ซึ่งประเทศไทยเอง ก็ยังเป็นประเทศที่ประสบกับปัญหาดังกล่าวนี้อยู่ จากรายงานปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย เรื่อง “ความเหลื่อมล้ำประเทศไทย ทำไม่ไม่เท่าเทียม” ซึ่งเป็นการศึกษาด้าน

โครงสร้างเศรษฐกิจไทย (Thematic studies) ที่จัดทำขึ้นโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ผลจากการศึกษา ได้แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างคนจนกับคนรวยที่ห่างกันถึง 10.3 เท่า และยังคงมีความเหลื่อมล้ำในด้านอื่น ๆ อีกหลายมิติ โดยความเหลื่อมล้ำด้านรายได้เชิงพื้นที่ พบว่า ในหลายภูมิภาคของไทย มีรายได้ต่อหัวที่ต่ำกว่าในพื้นที่กรุงเทพมหานครอยู่มาก โดยเฉพาะในภาคอีสาน มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าถึง 9 เท่า ส่วนความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในมิติอาชีพ ภายใต้แนวคิด หากรัฐบาลมีงบประมาณที่จำกัดแล้วนั้น กลุ่มอาชีพที่ควรได้รับความสนใจเป็นอันดับแรก คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกร ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ยอยู่ที่ 16,000 บาทต่อเดือน แต่ในความเป็นจริงแล้วร้อยละ 60 ของกลุ่มเกษตรกรนั้น กลับมีรายได้สุทธิต่อเดือนต่ำกว่ารายได้สุทธิต่อเฉลี่ยของอาชีพ (ณัฐภัทร กิ่งเนตร และคณะ, 2562)

นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นนโยบายที่เกิดขึ้น โดยมีผลพวงมาจากการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) ซึ่งเป็นแผนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของประเทศคือ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว บนพื้นฐานการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจุดเริ่มต้นแนวคิดมาจาก การที่รัฐบาลต้องการผลักดันยุทธศาสตร์ National e-Payment ระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ และต้องการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคม โดยรัฐบาลจะโอนเงินเข้าไปในบัตรสวัสดิการให้ผู้ที่มีการรายได้น้อยที่มาลงทะเบียน เพื่อนำไปใช้ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค และเป็นส่วนลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561)

ภายหลังในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า อัตราค่าแรงขั้นต่ำในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันประกอบไปด้วย พื้นที่ของเขตจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา ย้อนหลังตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้างเรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 3 ฉบับ มีอัตราค่าแรงขั้นต่ำที่ต่ำที่สุดภายในประเทศ (กระทรวงแรงงาน, 2563) และเมื่อนำอัตราค่าแรงขั้นต่ำดังกล่าวมาเปรียบเทียบกัน ระหว่างเขตพื้นที่ที่มีอัตราค่าแรงขั้นต่ำที่ต่ำที่สุด กับเขตพื้นที่ที่มีอัตราค่าแรงขั้นต่ำที่สูงที่สุด พบว่า แม้จะมีการปรับค่าแรงที่เพิ่มขึ้นมาจากเดิมในแต่ละฉบับ แต่ก็ยังคงมีช่องว่างระหว่างอัตราค่าแรงขั้นต่ำที่ต่ำที่สุด กับอัตราค่าแรงขั้นต่ำที่สูงที่สุดอยู่ และมีแนวโน้มของช่องว่างดังกล่าวนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมานั้น ประจวบเหมาะกับการที่รัฐบาลมีการจัดทำโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐขึ้น และยังคงอยู่ในช่วงระยะเวลาของการดำเนินโครงการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา

การรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ของประชาชนในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่เทศบาลนครยะลา เพื่อเป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชน ว่ามีความคิดเห็นอย่างไรกับผลการดำเนินนโยบายดังกล่าว และนโยบายสวัสดิการแห่งรัฐเกิดประสิทธิผลตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนานโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ให้มีความเหมาะสม และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในการแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับประชาชน
2. เพื่อทดสอบความแตกต่างการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเปรียบเทียบกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของประชาชน ในเขตพื้นที่เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา
2. ทำให้ทราบถึงช่องว่างความแตกต่างของการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่เกิดขึ้นจากปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน เพื่อนำไปสู่การตอบสนองให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มผู้รับนโยบาย
3. เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนา หรือการปรับปรุงแก้ไขนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในอนาคต

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลตัดสินใจเลือกกว่า จะกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใด ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะกลายเป็นเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติ ที่จะทำการบางอย่างให้บรรลุตาม

เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยคำนึงถึงการสนองตอบความต้องการของประชาชน เป็นหลัก โดย สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2546) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ จะต้องเป็นกิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาล การตัดสินใจเลือกที่จะกระทำของรัฐบาล ต้องคำนึงถึงคุณค่าของสังคมเป็นเกณฑ์ โดยมุ่งที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินนโยบายสาธารณะ

การประเมินนโยบาย เป็นการติดตามผลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่า ผลที่เกิดขึ้นนั้น สำเร็จ บรรลุ ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ส่งต่อไปสู่กระบวนการของการตัดสินใจที่จะดำเนินนโยบายนั้นต่อไป หรือยกเลิกนโยบายดังกล่าว สามารถทำให้ทราบถึงข้อมูลใหม่ที่เกิดขึ้น หลังจากการนำเอา นโยบายไปปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข หรือตัดสินใจในการกำหนดนโยบายอื่น ๆ ต่อไป ซึ่ง สมพิศ สุขแสน (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผลนโยบายสาธารณะ หมายถึง กระบวนการที่มุ่งแสวงหาคำตอบว่า นโยบาย แผนงาน โครงการ บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด โดยมีมาตรฐานและเครื่องมือในการวัดที่แม่นยำและเชื่อถือได้ การประเมินผล จึงคล้ายกับการหาใครสักคนหนึ่ง เอากระจกมาส่องให้เราเห็นหน้าตาตัวเองว่า สวยงามดีแล้วหรือยัง มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง จะได้ปรับปรุงแก้ไขตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ความต้องการของรัฐบาลในการผลักดันยุทธศาสตร์ National e-Payment ระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคม ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือ จะต้องเป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 100,000 บาท ลงมา สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ต่ำกว่า 100,000 บาท และกลุ่มที่ต่ำกว่า 30,000 บาท การช่วยเหลือด้านสิทธิพื้นฐาน เป็นการช่วยเหลือโดยการมอบเงิน เพื่อนำไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค และเป็นส่วนลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ด้วยการโอนเงินเข้าไปในบัตรสวัสดิการ ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าปีละ 30,000 บาท จะได้รับเงินเดือนละ 300 บาท ส่วนผู้ที่มีรายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100,000 บาท ต่อปี จะได้รับเงินเดือนละ 200 บาท และได้เงินส่วนลดค่าซื้อก๊าซหุงต้มคนละ 45 บาท ต่อ 3 เดือนครึ่ง ส่วนการลดค่าใช้จ่ายเดินทาง หากเดินทางด้วยรถเมล์รถไฟฟ้า จะได้รับเงินเดือนละ 500 บาท ค่ารถโดยสาร ขบส. 500 บาทต่อเดือน ค่าโดยสารรถไฟ 500 บาทต่อเดือน นอกจากนี้ยังมีสิทธิเฉพาะกลุ่มที่รัฐ

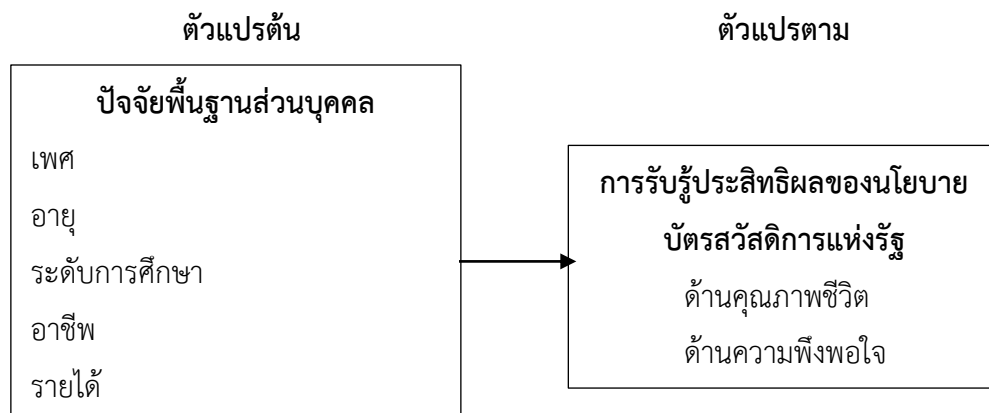
ช่วยเหลือ คือ กลุ่มผู้สูงอายุ และสิทธิอื่น ๆ ที่รัฐให้เป็นครั้งคราว ซึ่งจะมอบให้ในระยะเวลาเพียงสั้นๆ หรือได้รับเพียงครั้งเดียวตามความเหมาะสม (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561)

สมมติฐาน

1. การรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ อยู่ในระดับสูง
2. ประชาชนที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปเป็นประเด็นเพื่อกำหนดเป็นตัวแปรที่จะใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) และใช้สถิติทดสอบ เพื่อหาความแตกต่างของประสิทธิผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลนครยะลา และเป็นผู้ที่ได้ลงทะเบียนเพื่อรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน 6,348 คน ใช้สูตรในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 376 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อให้ทราบระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในแต่ละด้าน วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ เพศ รายได้ โดยใช้ t-test และใช้สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว คือ อายุ ระดับ การศึกษา และอาชีพ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way Anova เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe และทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.1 มีอายุระหว่าง 36 – 46 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.2 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.5 การประกอบอาชีพการรับจ้างทั่วไป/ผู้ใช้แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 27.1 มีรายได้เฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 30,001 – 100,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 51.6

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวม เกี่ยวกับประสิทธิผลของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ทั้ง 2 มิติ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติ พบว่า มิติมุมมองส่วนบุคคล ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = 0.699) โดยข้อคำถามย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มตัวอย่างสูงที่สุด คือ ท่านต้องการให้มีการดำเนินนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่อไป ($\bar{X} = 3.46$) รองลงมา คือ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของท่าน ($\bar{X} = 3.20$) ท่านรู้สึกพึงพอใจต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ($\bar{X} = 3.11$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้ครอบครัวของท่านดีขึ้น ($\bar{X} = 2.99$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้ท่านมีกำลังซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคได้มากขึ้น ($\bar{X} = 2.97$) สิทธิประโยชน์ที่ท่านได้รับจากบัตรสวัสดิการแห่งรัฐตอบสนองต่อความต้องการของท่าน ($\bar{X} = 2.93$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้ท่านยินดีที่จะพัฒนาอาชีพของตนเอง ($\bar{X} = 2.91$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้ท่านมีเงินสำหรับการใช้จ่ายด้านอื่น ๆ มากขึ้น ($\bar{X} = 2.90$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้ท่านเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ ของรัฐได้มากขึ้น ($\bar{X} = 2.89$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้ท่านมีรายได้

เพียงพอกับค่าครองชีพ ($\bar{X} = 2.82$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้ภาระหนี้สินของท่านลดน้อยลง ($\bar{X} = 2.54$) ตามลำดับ และบัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้ท่านมีเงินออมเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 2.41$) อยู่ในระดับน้อย มิติมุมมองทางสังคม ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.704) โดยข้อความย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่สุดคือ รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้มีรายได้น้อย ($\bar{X} = 3.07$) รองลงมา คือ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐสร้างความเสมอภาคให้กับผู้มีรายได้น้อยทุกอาชีพ ($\bar{X} = 3.05$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมไทย ($\bar{X} = 3.01$) รัฐบาลมีความจริงจังในการแก้ปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 2.99$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน ($\bar{X} = 2.98$) รัฐบาลให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 2.98$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานได้อย่างเท่าเทียม ($\bar{X} = 2.96$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้มีการซื้อสินค้าที่ผลิตในชุมชนมากขึ้น ($\bar{X} = 2.93$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้เกิดความนิยมในตัวรัฐบาล ($\bar{X} = 2.93$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการแก้ไข ($\bar{X} = 2.90$) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.87$) และบัตรสวัสดิการแห่งรัฐช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ($\bar{X} = 2.80$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว

การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ เพศ และรายได้ พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มิติมุมมองส่วนบุคคล ($t = -2.331$, sig = .020) มิติมุมมองทางสังคม ($t = -2.291$, sig = .023) กลุ่มผู้ไม่มีรายได้หรือมีรายได้ไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี และกลุ่มผู้มีรายได้ 30,001–100,000 บาทต่อปี มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มิติมุมมองส่วนบุคคล ($t = 1.525$, sig = .128) มิติมุมมองทางสังคม ($t = 1.789$, sig = .074)

ส่วนที่ 4 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว

การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว คือ อายุ ระดับ การศึกษา และอาชีพ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way Anova และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe พบว่า อายุที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมิติมุมมองส่วนบุคคล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มิติมุมมองส่วนบุคคล ($F = 3.229$, sig = 0.13) แต่มิติมุมมองทางสังคม อายุที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐแตกต่างกัน ($F = 3.681$, sig = 0.006) ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มิติ

มุมมองส่วนบุคคล ($F = 2.731$, $sig = .029$) มิตติมมมองทางสังคม ($F = 3.356$, $sig = .010$) อาชีพที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มิตติมมมองส่วนบุคคล ($F = .797$, $sig = .573$) มิตติมมมองทางสังคม ($F = 1.198$, $sig = .307$)

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในเขตพื้นที่เทศบาลนครยะลา

มีการเสนอข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 33 คน ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวม และแบ่งข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกันไว้ พบว่า ต้องการให้รัฐบาลช่วยด้วยการพัฒนาอาชีพ ช่วยหางาน ช่วยหารายได้เสริม แก้ปัญหาการว่างงานมากกว่า การแจกเงิน เป็นหัวข้อที่ได้รับการเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นมากที่สุด โดยมีผู้ที่แสดงความคิดเห็นในหัวข้อนี้ จำนวน 7 คน รองลงมา คือ ปฏิบัติเชิงรุก/ตรวจสอบผู้รับบัตรเพื่อให้ได้ผู้มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดอย่างทั่วถึง จำนวน 6 คน รองลงมา คือ ควรเปลี่ยนรูปแบบของบัตรสวัสดิการให้เป็นแบบบัตรกดเงินสด เพราะสามารถนำเงินนำดังกล่าวไปใช้ซื้อสินค้าในชุมชนได้มากกว่า จำนวน 4 คน รองลงมา คือ ต้องการให้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่อ ๆ ไป จำนวน 3 คน รองลงมา คือ วงเงินในบัตรน้อยไป ควรเพิ่มวงเงินให้เหมาะสมกับราคาสินค้าและสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จำนวน 3 คน รองลงมาคือ ต้องการให้รัฐบาลแก้ปัญหาโดยการทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นมากกว่าการแจกเงิน จำนวน 3 คน รองลงมา คือ ลดขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการเทคโนโลยี เพราะเข้าถึงยาก คนจนจริง ๆ ไม่สามารถเข้าถึงได้ จำนวน 2 คน รองลงมา คือ ไม่เห็นด้วยกับนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ แต่ก็ยังดีว่าการที่รัฐไม่ช่วยเหลืออะไรเลย จำนวน 2 คน รองลงมา คือ บัตรควรช่วยเหลือทุกคน ไม่แบ่งแยกรวยจน จำนวน 2 คน และอยากให้ผู้บริหารระดับสูงลงมาดูสภาพการดำเนินนโยบายด้วยตนเองมากกว่า จะได้เห็นสภาพความเป็นจริงมากกว่าการได้รับฟังต่อ ๆ มา จำนวน 1 คน ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ อยู่ในระดับสูง

จากผลที่ได้ ไม่ได้เป็นไปตามผลของสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า การรับรู้ประสิทธิผลของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐอยู่ในระดับสูง แต่กลับอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น สอดคล้องกันกับ ชัชชญา ยิ้มแฉล้ม (2557) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิผลของนโยบายค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทของผู้ใช้แรงงานในห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์ สาขางามวงศ์วาน พบว่า ประสิทธิผลของนโยบายค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทของผู้ใช้แรงงานในห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์ สาขางามวงศ์วาน อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน หากวงเงินที่ได้ ไม่

เพียงพอหรือไม่สอดคล้องกับราคาสินค้าและสภาพเศรษฐกิจ จำนวนเงินที่ได้รับอาจจะไม่ได้ช่วยให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ได้วางไว้ ตามที่ วันชัย ธนะวังน้อย และยงยุทธ พิงวงศ์ญาติ (2553) ได้สรุปไว้ว่า คุณภาพชีวิต (quality of life) หมายถึง ระดับความเป็นอยู่ที่ดีในการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิต เช่น อาหาร สุขภาพอนามัย รายได้ และการศึกษา เป็นต้น การที่บุคคลจะมีชีวิตที่ดีนั้นจะต้องได้รับการตอบสนองทั้งร่างกายและจิตใจ มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิตอยู่ของตนเอง รวมทั้งมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.ประชาชนที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิจัย พบว่า การรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเปรียบเทียบตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เพศที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะเพศหญิง มักจะมีความคาดหวังน้อยกว่าเพศชาย และโดยปกติเพศหญิงมักได้รับเงินเดือนน้อยกว่าเพศชาย ทำให้พอใจกับการช่วยเหลือของรัฐมากกว่า เรียกได้ว่า ไม่คาดหวังอะไรมาก ประกอบกับการที่เพศชาย มักได้รับการคาดหวังจากสังคมให้เป็นผู้ดูแลครอบครัว ตามสำนวนสุภาษิตที่ว่า ”สามีเป็นช้างเท้าหน้า ภรรยาเป็นช้างเท้าหลัง” สามี คือ ผู้นำครอบครัว ภรรยา คือ ผู้ตามที่ดี ซึ่งมาจากการที่ครอบครัวสมัยก่อนสามีจะเป็นคน ทำงานหาเงินจุนเจือครอบครัวเป็นหลัก ส่วนภรรยาจะทำงานบ้าน เลี้ยงลูก ดังนั้นสามีจึงเป็นผู้นำ หาเลี้ยงคนในครอบครัว นำพาให้ครอบครัวอยู่กินอย่างมีความสุข (แหล่งรวมสำนวน สุภาษิต คำพังเพย, 2563) จึงทำให้เพศชายมีความคาดหวังจากรัฐมากกว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐแตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในกลุ่มของกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มักจะมีระดับของความคาดหวังที่สูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาในกลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ๆ มักจะมีความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิ และรูปแบบการทำงานของรัฐบาลที่มากกว่า จึงมีความคาดหวังมากกว่า แต่เมื่อพิจารณาถึงมาตรการ การให้ความช่วยเหลือของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่เป็นเพียงการช่วยเหลือขั้นพื้นฐานบางประการ ไม่ครอบคลุมทุกด้าน บางด้านที่ช่วยเหลือไปแล้วก็มีการยกเลิกภายหลัง ไม่ได้ช่วยอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อระดับการรับรู้ประสิทธิผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ อายุที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีมุมมองส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันในมุมมองทางสังคม กลุ่มผู้มีอายุ 47 – 59 ปี มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสูงกว่ากลุ่มผู้มีอายุไม่เกิน 25 ปี ซึ่งด้วยช่องว่างอายุที่ต่างกัน และพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนทั้ง 2 กลุ่มช่วงวัย ที่แตกต่างกันอย่าง

ชัดเจน ทำให้กลุ่มผู้มีอายุไม่เกิน 25 ปี มีความคาดหวังกับการมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากกว่า และด้วยการช่วยเหลือของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นช่วยเหลือ โดยการให้เงินในจำนวนเพียงเล็กน้อย แต่หวังแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนที่เป็นปัญหาใหญ่ จึงอาจจะทำให้รู้สึกว่าการช่วยเหลือดังกล่าว ไม่น่าจะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ ในส่วนของอาชีพที่ต่างกัน และรายได้ที่ต่างกันนั้น มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอยู่ในพื้นที่ที่มีค่าแรงขั้นต่ำน้อยที่สุดในประเทศ ถึงแม้เกณฑ์ที่ใช้จะดูเหมือนมีรายได้แตกต่างกัน แต่จริง ๆ แล้วในด้านความรู้สึก อาจรู้สึกไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะไม่ว่ากลุ่มตัวอย่างจะประกอบอาชีพอะไร ยิ่งไงก็ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ยากลำบากเหมือน ๆ กัน ถึงแม้จำนวนเงินที่ได้รับการช่วยเหลือ จะไม่เท่ากัน แต่จำนวนที่ได้รับก็ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงอาจส่งผลต่อความรู้สึกที่ได้จากการช่วยเหลือไม่แตกต่างกัน ประกอบกับการศึกษาครั้งนี้ มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของความพึงพอใจ ซึ่ง ชาญณรงค์ มาอยู่ดี (2551) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกนึกคิด หรือเป็นอารมณ์ในทางบวกของบุคคล ที่เกิดขึ้นจากการถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า ไม่อาจอธิบายได้ในเชิงเหตุและผล ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ และระดับความพึงพอใจของบุคคลย่อมมีระดับที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมและประสบการณ์ที่เคยได้รับมา ดังนั้นผลที่ได้จากการศึกษาการรับรู้ประสิทธิผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในด้านอาชีพที่ต่างกัน รายได้ที่ต่างกัน แต่การรับรู้ประสิทธิผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไม่แตกต่างกันนั้น เป็นผลมาจากความพึงพอใจ หรือข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ที่อาจจะออกมาในรูปแบบใดก็ได้ ตามแต่ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำเป็นที่จะต้องทบทวนและพิจารณาถึงการดำเนินนโยบายดังกล่าว ว่า สมควรที่จะดำเนินนโยบายดังกล่าวต่อไปหรือไม่ หรือมีวิธีอื่นใดที่จะดำเนิน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลหรือประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนได้มากกว่า หากรัฐบาลมีความจริงจัง ในความต้องการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ และความยากจนนี้แล้ว และยังคงยืนยันกรานที่จะใช้นโยบายนี้ ในการแก้ไขปัญหา ก็ควรที่จะนำผลจากการศึกษาที่ได้ มาใช้ประกอบการตัดสินใจ ในการพัฒนารูปแบบของความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ผลจากการศึกษาที่ได้อาจจะไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึง

ความสำเร็จ หรือล้มเหลว ในภาพรวมระดับประเทศของนโยบายนี้ได้อย่างชัดเจนนัก ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรที่จะทำการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจน และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปสู่การพัฒนานโยบายที่ยั่งยืนกว่า

2.2 การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นเฉพาะประชาชน ในเขตเทศบาลนคร ยะลา จังหวัดยะลา เพียงเท่านั้น ผลจากการศึกษาที่ได้ จึงเป็นผลที่เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่ม การวิจัยในครั้งต่อไปจึงควรศึกษาในเขตพื้นที่หรือภูมิภาคอื่น เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่หลากหลาย

2.3 การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ หากท่านอื่นมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน ควรมีการศึกษาแบบสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น

อ้างอิง

กระทรวงแรงงาน. (2563). *ประกาศคณะกรรมการค่าจ้างเรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 10) และ คำชี้แจง พร้อมตารางแสดงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ.*

ชัชชญา อิ่มแฉล้ม. (2557). *ประสิทธิผลของนโยบายค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทของผู้ใช้แรงงานใน ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์สาขางามวงศ์วาน. รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.*

ชาญณรงค์ มาอยู่ดี. (2551). *ความคาดหวังการรับรู้และความพึงพอใจด้านการจัดการของโรงเรียน สอนเทควันโดตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเทควันโดในจังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.*

ณัฐภัทร์ กิ่งเนตร, พรชนก เทพขาม, และ ณัฐนรี มณีจักร. (2562). *ความเหลื่อมล้ำไทย ทำไม่ไม่เท่าเทียม. ธนาคารแห่งประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/Inequality_1Summary.PDF*

วันชัย ธนะวังน้อย, และ ยงยุทธ พิงวงศ์ญาติ. (2553). *รายงานการวิจัย คุณภาพชีวิตของชาวชุมชน แออัดในเขตจังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ: สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*

สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2546). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.*

สมพิศ สุขแสน. (2545). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง “เทคนิคการวางแผนและการประเมินผล” แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่. กรุงเทพฯ: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (เมษายน - มิถุนายน 2561). มาตรการสวัสดิการแห่งรัฐนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาความยากจน. วารสารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีไทยคู่ฟ้า.

แหล่งรวมสำนวน สุภาษิต คำพังเพย. (2563). เรียกใช้เมื่อ 23 สิงหาคม 2563 จาก <https://proverbthai.com/?s=%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B2>